

Locuinta Redactorului:
si
Cancelaria Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu. . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesca care publicati-
une s'aparatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre semestrulu II. (iul.—dec.) 1868.

Apropiandu-se semestrulu II. deschidemu pre-
numeratiune la diurnalulu nostru, totu cu conditiunile,
cari se vedu in fruntea lui, si rogâmu pre p. t. dorito-
rii de a avè acestu diurnalu, sê binevoiesca a grabi
cu prenumeratiunea, ca sê ne potemu orientâ de
tempuriu in privinti'a nrului esemplarielor.

Redactiunea.

Pest'a, 19 iunie, 1 iuliu, iunie 1868.

De câte-va dîle, dar' mai alesu de la aten-
tatu d'in Serbi'a in coce, observâmu una schim-
bare frapanta si batatoria la ochi pre orisonulu po-
litice d'in colo si d'in coce de Lait'a; una miscare,
care ne atrage tota atentiunea. Precum nemtii fatia
cu Boemi'a, Moravi'a, Poloni'a, asemene si magiarii
in Ungari'a si Croati'a se opintescu a-si desvoltâ tota
energi'a spre impacare cu Slavii. Boemiloru si mora-
riloru li se promite, pre cont'a dualismului, cancela-
ria in Prag'a, respectarea limbei slave si alte institu-
tiuni natiunale; poloniloru si ruteniloru asemene.

Croatiloru li se recunoste validitatea art. de
lege 42; va sê dica autonomi'a Croatiei, Slavoniei
si Dalmatiei. Câtu pentru Fiume: teritoriulu acest'a
sê-si tramita deputati si in dieta d'in Zagrabia, pre-
cum si la Pest'a, in care dieta d'in urma croatii sê
se pota folosi de limb'a loru natiunale; mai departe
se acorda desfiintarea districtului militariu confini-
alu si, ca sucesulu sê fia si mai siguru, magiarii
suntu aplecati a suportâ si a acoperi deficitulu Croa-
tiei de 5 milioane flor., pre fia care anu, care-lu va
trece in bugetulu Ungariei.

Audîmu câ si cu conducatorii, cu factorii prin-
cipali ai slaviloru, si mai alesu cu serbii, s'au ince-
putu pactarea indirecte. Totu in legatura cu miscâ-
vile aceste-a cetimu in nr. 128 alu lui „Századunk“
una scrisore publica, am potè dice una proclama-
tiune, de la Klapka, adresata câtra serbii de d'incolo
de Dunare, in care autorulu se esprime: câ Serbi'a,
adeca slavismulu merediunалу nu-si pote implinî mi-
siunea si nu pote avè unu venitoriu stralucitu, de
câtu numai in acordu si buna intelegere cu un-
garii; cu alte cuvinte: „sê dâmu mana cu mana!“

Fiindcâ nici in amintitulu procesu alu pacta-
rei, precum neci in scrisorea corifeului magiaru,
carele e unulu d'intre factorii loru principali, nu se
face neci una pomenire despre Transilvani'a si de-
spre romani in genere, ca si cum acesti-a neci
n'aru esiste, — fia-care omu, care se ocupa de lucrurile
publice, inregistreza si urmaresce cu atentiune mis-
cârile diplomatiei, pote prè lesne vedè: câ unde tien-
tesce acêsta politica mersiava a magiariloru, si care
e scopulu pactarei cu slavii??

Fia-ni permisu a ne oprî nitielu la acêsta tema
interesanta, si a ne descoperi in privinti'a acêst'a si
parerile nostre cu tota francheti'a.

Precum oleulu nu se pote impreunâ cu ap'a,
asemene natiunile poliglotei monarcie austriace nu se
potu multiemî nici de câtu cu sistemulu dualisticu.

Natiunile suntu insetate de libertate constitu-
tiunale si insufletite despiretulu natiunalitâti. Acestoru
aspiratiuni nu se pote satisfacè, decâtu cu sistemulu
dreptu federalisticu, sub scutulu cârui-a fia-care na-

tiune s'ar' bucurâ de limb'a sa propria, de progre-
siune natiunala si de libertate constitu-
tiunala.

Natiunile desvoltate aspireza, cu dreptu, a de-
veni factori politici, nu se potu multiemî numai cu
drepturi individuali, nu voiescu a fi subordonate ci
coordonate, si pretindu cu voce stentorica indrepta-
tîre egale in tota privinti'a; pretindu limba si institu-
tiuni natiunale, fâra de cari nici câ existe libertate
constitu-
tiunale.

Ce e dualismulu? E unu monopoliu alu ungu-
riloru si alu nemtiloru sub care celelalte natiuni
suntu reduse la nula, si isbite preste barier'a constitu-
tiunei!

Buna asemenare cetiramu intr' unu diurnalu,
care dice, câ „dualismulu e asemene unui vestmentu, care
acopere doue membre a le corpului, pana candu celelalte
sufere si sgriburescu de frigu.

Suntemu convinsi, câ pactarea cu slavii, cu es-
chiderea Romaniloru, nu va produce neci unu efe-
ctu salutariu; pentru câ nu suntu mai periculoase, de
câtu institutiunile unilaterali si mutilate.

Sê presupunemu, câ nemtii si magiarii voru is-
buti a amorti pre slavi pâna la unu tempu, i intre-
bâmu, câ ce au cascigatu prin acêsta tactica, prin
acêsta noua experimentatiune? Nimica!

Corpulu monarciei e gangrenatu si incarcatu de
rane, nu e de ajunsu a impelitiâ doue-trei d'in aceste
rane, daca una multime d'in ele remanu deschise. E
lipsa neincungiurata de una cura radicala, câ-ci alt-
mintre-a ranele vindecate numai paliative voru is-
bueni de nou cu una veemintia multu mai furiosa si
mai stricatosâ.

Una rana deschisa pre corpulu monarciei e
Transilvani'a si suferintiele romaniloru in genere.
Acêsta rana nu se pote vindecâ si delaturâ cu sofis-
me, neci cu amagirile si mintiunele acelor-u-a, cari
pornescu d'in punctu de vedere alu intereselor loru
personali; ci se pote vindecâ numai cu multiamirea
natiunei, va sê dica cu drepturi politico-natiunale.

Noi nu precepemu, pentru ce au magiarii asiè
mare frica de unu congressu natiunale romanescu!
Nu ar' fi mai bine si mai consultu a cuosce vocea si
aspiratiunile natiunei de a dreptulu, decâtu a dà
credimentu acelor-u-a, cari facu capitalu d'in insinua-
tiuni si informatiuni false?

Nu ar' fi mai bine a face pre basea programei
congresului unu asediamentu salutariu si sator-
nicu, fâra care Ungari'a nu se va potè constitui in
veci pururea; nu ar' fi mai bine a pune capetu frecâ-
riloru sterpe, pentru a ne potè ingrigi impreuna de-
spre prosperarea patriei nostre comuni; nu ar' fi bine,
in locu de a alergâ dupa lucruri nenaturali si nere-
alisabili, a incercâ amicitia Romaniei, si a inchiaia unu
tratatu comerciale, fâra care voi magiarii sunteti
eschisi d'in concertulu comerciului orientului, amu
potè dice alu lumei? Eca intrebârile, la cari voi ma-
giarii sunteti chiamati a ne raspunde.

Sê presupunemu inse, câ se va face aliantia in-
tre magiari si slavi fâra concursulu romaniloru si
cu exclusiunea loru; ore perduta e pentru ace'a caus'a
natiunei romane? Nu.

A mai trecutu inca a supr'a capulu natiunei
romane una aliantia magiaro-siculo-sasonica, fa-
cuta pre cont'a romanului, — au mai trecutu patru
secli intregi si plini de suferintie amare, cari i-au
ingreunatu sortea, inse acesti secli ai sclaviei n'au
fostu in stare a curmâ victi'a romanului.

Una natiune, inspirata de credinti'a viitoriului
sêu, fia ea câtu de mica, nu va potè fi nimicita de-
câtu prin sinucidere. Inse natiunea romana nu voie-
sce a se sinucide, ea a suferitu si va fi capabile a su-
feri loviturile cele mai aspre a le dusmaniloru sêi.
Romanulu a ajunsu unu gradu mai innaltu alu cul-

turei, sentiulu natiunale e desvoltatu in peptulu lui,
romanulu si-cunosce pusetiunea si misiunea sa, pre-
cum si importantia drepturiloru sale politico-natiu-
nali; ar' fi dara nenaturala a crede, câ elu si-va pa-
rasî terenulu ocupatu. Una lovitura, ca aliantia ma-
giariloru si nemtiloru cu slavii, contra romaniloru, ar'
fi fâra indoieala grea, inse n'ar' potè sê fia neci candu
mortifera.

Repetîmu, câ una aliantia a magiariloru si nem-
tiloru cu slavii nu va avè altu resuluat decâtu im-
bogatirea pagineloru istoriei cu una experimentatiu-
ne noua si nefruptuosa pentru patri'a nostra comune.
Iagu.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei deputatiloru d'in 27 iunie.

Presedinte: S. Gajzagó; notariu Csengeri;
ministri: Andrassy, Lónyay, Mikó, Eötvös, Wenk-
heim.

Bar. Nyáry presinta protocolulu casei magnati-
loru, si invoirea ei la legea despre venitul sârei, de-
spre iudemuitate, tratatulu de naigatiune cu Angli'a
si despre altu tratatu cu Bavari'a.

Se primesce in a trei'a cetire legea despre darea
de consumu a vinului si carnei.

Andrassy presinta proieptulu de lege despre or-
ganisarea armatei si despre intregirea provisoria a
regimentelor magiare, si propune alegerea unei co-
misiuni de 15 membri, pentru esaminarea acestoru
proiepte, cari apoi cu votulu comisiunei esaminatorie
la olalta se voru strapune la sectiuni. Se cetesce si se
publica legea santiunata despre afacerile beserice gr.
orientale. — Voturile pentru comisiunea de 15 se
voru culege in siedinti'a de marti.

La ordinea dilei e proieptulu de lege despre
timbru si competintie. — S'au facutu amendaminte
mai la fia-care paragrafu, dara partea cea mai mare
d'in ele au caditu. Mai cu sema la §-ulu alu doile
s'a prezentatu unu amendamentu d'in partea lui Ha-
lász. Paragrafulu acest'a statorcesce una competintia
timbrala de 50 cr. pre anu, pentru documinte
si copiele documintelor despre afacerile de
dreptu, cari cadu sub competintie graduate; deca
inse de la primul esemplariu originalu, competintia
aru face mai putienu de 50 cr. atunci
sum'a respectiva remane si pentru celelalte esempla-
rie. — Halász propune, ca celelalte esemplarie ale
documintelor cu competintie mai mici de 50 cr. sê
solvesca numai jumetate d'in competintia originalu-
lui. — Se primesce.

Paragrafulu alu treile se modifica dupa amen-
damentulu lui Horváth in urmatoriuu modu: „Pâr-
tile contractante suntu obligate a produce documinte
providiute cu timbrulu d'in §-ulu alu doile etc.“

Paragrafulu alu 5-le se modifica la propunerea
lui Somossy, pre cum urmeza: „Acci, cari afara
de economi'a rurala nu se ocupa cu alte negotie etc.“

Paragrafulu alu 7-le se tramete inderetru la co-
misiunea centrala, ca sê-lu rediga de nou.

La §-ulu 18 Tincu face urmatoriuu amen-
damentu: „In certe divortiale petitiunile si sentin-
tiele suntu scutite de timbru, daca acele cause se per-
trateza naiutea tribunalelor besericesci.“

Despre acestu punctu se incinge o desbatere
lunga; Lónyay apera testulu originalu, asemenea
si Sig. Popu.

Sigismundu Borlea: Eu sum de opiniunea, câ propuse-
tiunea dlui deputatu Tincu este acceptabile, pentru câ neconsi-
derandu argumentulu prezentatu prin elu, in intielesulu carui-a
statulu nu solvesce pre judii si derogatorii consistoriali, celu
putienu nu pre cei de relig. orientale, si credu câ neci pre cei
de relig. reformata, si prin urmare nu se pote afirâ, câ su-
m'a incursa d'in timbre se intrebuintieza pentru acoperirea
salariloru acestoru derogatori, — esto una alta cauza,
dupa parerea mea, forte importante. A nume scimnu cu totii,
câ guvernele trecute, pentru a-si cascigâ cunoscintia deplina
despre observarea punctuale a ordinatiuniloru timbrali, aveau
datin'a a tramite la tote juridictiunile municipale câte unu
derogatoriu financiaru, care aveâ poterea absoluta de a scrutâ,
dupa placulu sêu, arhivele municipieloru si de a luâ la sine
acte, câte voiâ, cari nu le remitea decâtu dupa mai multe
lune. Nu sciu, inse nu credu, câ s'ar' fi intrebuintiatu una ase-
mene procedura cu privire la arhivele consisto jali. — Inse

dupa ce guvernul prezinta observeza acea-si procedere, — eu sciu cu siguranta ca chiar in luna curinte, s'au tramis atari derogatori financiari la cate-va arhive cottomse, — e forte de credutu ca, in casulu candu nu s'ar' primi propusetiunea lui Tincu, s'ar' tramite derogatori financiari si la consistorie pentru a scruta actele si pentru a cerceta cum se respecta ordinaritiunile referitorie la timbre. Ast'a ar' casuina, natural-minte, frecari neplacute intre guvernul si jurisdictiunile eclesiastice. Aceste adeca, provocandu-se la auto nomi'a lor, nu ar' concede scrutarea arhivele: guvernul, d'in partea sa, provocandu-se la legea d'in cestiune si la poteroa sa, ar' intrebuinta forti'a, carea de siguru ar' invinge, si ce ar' urma de aci? E forte naturale, ca oficialii esmisi si-ar' impleni detorinti'a.

Si apoi cine nu scie, ca in arhivele consistoriale se afla si cause divortiale, cari de multe ori cuprindu nise casuri si nise fapte de moralitea publica nu ierta a fi respandite.

Objectiunea ca, aceea ce scie unu derogatoriu financiale, nu scie tota lumea, ar' fi nefundata; pentru ca, precum atinsei mai susu, derogatoriulu financiale nu s'ar' indetuli a perscruta actele, ci ar' lua la sine acele cari i-ar' place. Nu ca eu asiu fi fostu pote candu-va derogatoriu financiale, si asiè eu asiu sei dora tote aceste prin experientia mea practica (Ilaritate), ci eu le sciu d'in impregiurarea, ca fiindu a casa, am avutu sub veghiarea mea arhivele comitatului, d'in care s'au luatu acte si nu s'au remisu docatu dupa mai multe lune. Apoi scimu forte bine, ca daca atare documentu contine ce-va casu extraordinariu seu curiosu, acestu documentu, d'in fragilitate omenesca, trece prin tote manile derogatorilor d'in biurou; si asiè, asta-di este cunoscutu prin unu singuru biurou, mane inse va fi cunoscutu tuturor aceluora, cari se afla in edificiuu derogatoriei, era poi-mane va fi devenitu in intrega urbea la cunoscutia publica, si se va continua apoi. Ast'a nu se pote impedece, credeti-mi, prin nece una ordinaritiune. (Aprobare in stanga.)

Catu pentru adausulu comisiunei centrale, facutu la acestu §-u, pentru a se intrebuinta timbre chiaru si in procesele de difamare si de violentia, a trebuitu se mo surprinda intr'adeveru mirarea. Insu-si d. ministru alu financieloru, punendu pre mes'a casei aceste proiecte de lege, se declarã, ca voiesce a usiorã sarcinele publice a le poporului. Cum vomu usiorã noi sorteã poporului, daca supunemu greutãtii timbrului chiaru si cause, cari sub guverne absolutistice erau scutite de timbru? Acesta procedura ar' apesã chiaru pre cei mai seraci, cari aru fi impedece a-si aperã onorea inaintea justitiei, pana candu clasa mai avuta nu pune mare pretiu pre cati-va florini, candu e vorba despre aperarea onorei sale; intr'adeveru 1 florinu inca e multu pentru clasa mai lipsita.... (Sgomotu d'in partea dreapta si intreruptiuni). Rogu pre aceia, caror'a nu le place vorbirea mea, se o refute, dupa ce o voiu fi finitu, inse se nu me intrerumpa nimene, fire-ar' elu ori cine. Clasa mai lipsita, carei-a, precum spusei, i este multu chiaru si 1 florinu, si carea adese ori cu septemanele nu vede nece 1 fl., va fi impedece intru aperarea onorei sale. Ast'a, domniloru, nu ar' fi numai una nedreptate pentru clasa mai sermana, ci ar' duce la immoralitate si coruptiune.

Pentru acea, partenindu propusetiunea dlui deputatu Tincu, propunu respingerea amendamentulu comisiunei cen-

trali, relativu la timbrarea proceselor de difamare si de violentia. (Aprobare in stanga.)

Tisza partinesce proieptulu regimului. Deseanu si Babesiu sustienu amendamentulu lui Tincu.

Besze si Andreanszky combatu pre Tisza.

La votizare se primesce testulu originalu cu modificatiunea comisiunei centrale.

Paragrafulu 20 s'a modificatu de insu-si ministru de finantie, ca adeca si donatiunile, pentru scopuri sciintifice, filantropice si de instructiune, deca nu trecu preste 500 fl., se fia scutite de timbru.

Despre §-ulu 23 inca s'a vorbitu forte multu, si candu era se se votizeze, se aflã, ca cas'a nu e in stare a decide, pentru ca lipsesce numerulu necesariu alu membriloru.

Se suspinde dara siedintia.

Siedintia casei deputatiloru, tienuta in 30 iuniu.

Presiedinte: Gajzágó; notariu: Csengeri.

Hoffmann si-presinta credintiunã, ca deputatu d'in Kismárton. Se publica legile santiunate despre dãrile publice si despre venitul sãrei. Misciã se decliara verificatu; se culegu voturile pentru comisiunea de 15.

Lónyay modifica insu-si §-ulu 23 alu legii de timbru; se primesce.

La §-ulu 24, Bonis face amendamentulu, ca drumuri'e ferate se solvesca de la fia-care persona nu 1/2 ci 1/4 cr. Ivánka si Várady partinescu amendamentulu; Lónyay lu-combate si asiè se respinge.

Paragrafulu 25 se elimineza; la paragrafulu 26 se primesce adausulu lui Nikolits: „fãra ca pentru reportu se se traga v' una competintia seu remuneratiune.“

Paragrafulu 27 se amendeza de Horváth in sensulu aceia, ca acei-a, cari nu si-au timbratu documintele, nainte de a fi pedepsiti, se se provoce a-si implini detorinti'a pana la unu terminu fipsu. — Se respinge.

Paragrafulu 28 se primesce fãra desbatere; §-ulu 29 era lu-amendeza insu-si Lónyay in modulu urmatoriu: „Cu privintia la acele institute pecuniarie, societãti de actiuni, si la reuniunile, cari sunt scutite de timbru, beneficiulu acestã remane nestramutatu pana la finea an. 1868.“ — Se primesce.

Vályi propune, ca in casuri dubie se se preferesca competintia cea mai mica. Lónyay se decliara contra acesteia propunerii, si asiè nici nu se primesce. — Cu acesteã s'a inchiaiatu desbaterea proieptului.

Csik propune una resolutiune in causa cluburiloru democratice; Bobory propune alta in causa sãrei, dar cas'a nu vre nici se le desbata.

Ca membrii ai comisiunei de 15 se enuncia: Ivánka, Klapka, Hollán, Várady, Horváth, Perczel, Her-

telendy, Kemény, Justh, Kerkápolyi, Zichy, Bittó, J. Várady, Szabó, Imre.

Siedintia urmatoria mane; ordinea dfilei: referatul comisiunei petitiunarie.

Casa magnatiloru, siedintia d'in 30 iuniu.

Presiedinte: Cziráky; notari: Nyáry, Ráday; ministri: Wenckheim.

Se dã concediu la cati-va membri.

Horváth, notariulu casei represintantiloru, aduce spre publicare legile santiunate despre afacerile besericesci a le gr. orientatiloru, despre venitul sãrei, si despre sarcinele publice; pentru pertratãre se aduce legea despre dara de consumu a vinului si carnei.

Se cetescu si se publica legile santiunate. Cu acesteã se inchiaia siedintia.

S. Coronã Ungariei e d'in ereditã romana.

(A se vedã nr. Fed. 61, 62, 63 si 67.)

Indata dupa moartea lui Valentiu, s'a proclamatu imperatoriu Valentinianu alu II-lea. Pre acestu timpu s'au aretatu la marginile imperiului Hunii, „cei mai selbateci, intre tote gintile, cate se pomeuescu in istoria.“ Gotii d'in Dacia lui Traianu o luara la fuga peste Dunare, unde li dede adapostu imperatoriu resaritului. Romanii inse, strabunii locuitori a Daciei, dupa ce au infruntatu cu barbatia ordele lui Atilã, au preferitu mai bine a remane garboviti chiaru si sub jugulu tiranu sciticu, de catu se-si parascesca vatrele stramosiesci, scaldate cu atãte-a paraie de sange (precum marturisesce si Thurotiu. Chron. Hung. Part. I. 1. 7). Cumcã colonistii lui Traianu au intimpinatu pre Atilã cu mana armata — ca se mora cu mandria pentru pamentulu patriei romane, fia de ajunsu a produce unu citatu d'in Anonym. Cap. XX. „Et verba sua non conturbant animum nostrum, eo quod mandaverit nobis se descendisse de genere Atilae regis, qui flagellum Dei dicebatur, qui etiam violenta manu rapuerat terram hanc ab atavo meo, etc. Aici vorbesce eroulu Mariu minoru (Memorut) cu inceputulu seculului X-lea cãtra solii lui Arpadu, aludandu la stramosiulu seu d'in secululu alu V-lea, preste alu carui-a cadavru intrase Atilã in castrulu Bihoriulu. Deci daca principii romani d'in sinulu Carpatiloru au potutu continua seri'a familiara domnitoria, inca si in seculii cei mai amari, e lucru naturalu, cum cã coloniile lui Traianu, nu numai cã au avutu durata neintrerupta pre acestu pamentu, ci inca esistintia loru natiunale si-o conservaara chiaru impreunata si cu rolã politica autonoma.

Cu finea seculului alu IV-lea desbinarea imperatiei colosale romane, impartite si incorporate in atãte-a ronduri, sub duratã unui seculu, s'a faptuita totalminte, adeca prin tote formalitãtile sale; atunci

FOISIORA.

Trecerea principelui Napoleone prin Romania.

Marti, 11 iuniu, Alteti'a Sa imperiale, Principele Napoleone, puse piciorulu pe pamentulu Romaniei la Severinu, unde fu primitu de unulu d'in veteranii luptatori ai drepturiloru Romaniloru, de d-nulu generariu Nicolae Golesecu. In orasiulu lui Septimiu Severu, marele imperatore Romanu, puse pentru antãia data piciorulu unu principe d'in ilustrã familia, carei-a Romania'a detoresce in mare parte emanciparea sa; antãia data elu visita tier'a, pentru a carei-a liberare luptase insu-si cu ardore, si fu primitu de a cel'a care, tare de concursulu potericea familie a Napoleoniloru, dupa atãte lupte si silintie, avu fericirea a primi pe protectorele Romaniei acum libera si mare. Salvo de tunuri anuciara sosirea Principelui Napoleone; orasiulu era impodobitu in cele mai frumoase haine de serbare: bolte de verdetia, flori si mandrulu tricoloru francesu unitu cu celu romanu, impodobiau tote piãtiele. Una multime entusiasta si impodobita salutã cu fericire si transportu sosirea Principelui Napoleone, nume cunoscutu, pronuciata cu respectu si amore de ori-ce Romanu. Armat'a, care era acolo, presintã si ea omagie si onorie ei Principelui Napoleone, nume acoperitu d'o gloria militaria eternela. Principele aretã satisfacerea sa pentru o primire atãtu de simpatica si entusiasta si apoi, insocitu de d. generariu Golesecu, plecã pe vaporulu acceleratu spre Giurgiu.

Pretotindeni, unde se opriã vaporulu, ce duceã pe ilustrulu ospe alu Romaniloru, poporulu, adunatu d'in indepartare, aclamã cu entusiasmulu, ce inspira recunoscintia si iubirea, pe acea ce venia, se vedea cu proprii sei ochi fructulu silintieloru si protectiunei Franciei si a Napoleoniloru. Candu sosi la Calafatu, noptea era deja forte inaintata, inse orasiulu era inflacaratu d'o iluminare splendida, toti locuitorii erau in picioare si pe tierrulu Dunarei, multimea si armat'a, ce se aflã acolo, desfasiurandu-se la lucirea faceloru in valuri tumultuose, pareã unu altu fluviu maiestuosu si agitatu. Primirea fu aci un'a d'in cele mai caldurose; aclamãri de recunoscintia, de iubire si valuri de flori plouau asupr'a augustulu amicu alu Romaniloru.

Demaneti'a principelui Napoleone sosi la Giurgiu. Aci cele mai stralucite pregatiri lu-acceptãu. D. ministru d'in intru, care sosise de cu-sera la Giurgiu, si care fusese primitu de poporatiunea acestui orasiu cu cele mai viue semne de iubire si condusu cu facile si cu strigãri intusiaste la ospelu, se inaintã pe batelu, de indata ce se opri, spre a intimpinã pe Principele Napoleone. D. Bratianu fu primitu de Alteti'a Sa Imperiale cu acea afabilitate si placere, ce inspira o cunoscutia vechia si amintiri de tempii acei-a, candu impreuna luptãu pentru liberarea si marirea Romaniei. Dupa ce toti pasagerii se coborira de pe batelu, A. S. Principele Napoleone insocitu de dnii ministri d'in intru si de esterne debarcara la rondulu loru. Aprope de debarcadera era ridicatu unu arcu forte frumosu, incarcatu de verdetia de flori, de decoratiuni si de tricoloru; inscriptiuni, cari aretãu iubirea si recunoscintia a Romaniloru pentru Franci'a si pentru ilustrã familia Napoleone se ceteau pe acestu arcu. Principele Napoleone dupa ce trecu pe suptu acestu arcu, intrã suptu unu umbrariu de verdetia, in care copii si copile d'in scolele d'in Giurgiu, asiè diati in cãte doue sãruri, acceptau pe augustulu ospe. Dupa ce principele trecu prin midloculu sãrului de copii, la capetu esã unu copilu si i oferì unu buchetu de flori rostindu cuvintele, cari sunt in inim'a ori carui Romanu; „Romania'a recunoscatoria.“ Venira apoi doue sãruri de copile in haine natiunale impodobite cu tricoloru si un'a d'in ele i oferì unu buchetu amintindu-i era-si, cã „Romania'a este recunoscatoria.“ Spre umbrariu se inaintau in cele mai frumoase haine deserbatoare tote domnele orasiului Giurgiu si-apoi o multime numerata de poporu. De mai multe dfile scirea sosirei principelui Napoleone, facuse se s'adune in Giurgiu o mare multime de Romani, de prin alte pãrti ale tieriei, nerabdati d'a salutã pe protectorele tieriei lor; multimea era atãtu de mare, ne spunu unu marture oculariu, incãtu abiè o puteau contine ulitiile orasiului. Principele incantatu d'o primire atãtu de miscatoria si atãtu de entusiasta, exprimã satisfacerea sa in termenile cele mai magulitorie pentru Romani. Se facu apoi o revista a graniceriloru si dorobantiloru, cari se aflau acolo, si principele exprimã satisfacerea sa pentru tote onorile militare, ce i se facusera in diferitele orasiè ale Romaniei.

La unu-spre-diece ore si jumetate principele plecã d'in

d'in Giurgiu spre Bucuresci, urmatu de suit'a Sa si de dnii ministri de esterne si d'in intru. Mai multi particulari si-au disputatu onorea de a conduce cu caii lor pe principele Napoleone. Rapeditiunea cea mare a poetei nostre, postilionii in costumulu loru celu originale si pitorescu, strigatelu loru si pocnetele bicoloru loru era ce-va nouu si interesantu pentru principele, care fu condusu cu o rapeditiune atãtu de mare, in cãtu in trei ore si jumetate sosi in Bucuresci. Se dice cã principele, esprimandu-se cu mirare asupr'a rapeditiunei poetei nostre, spuse suridiendu, c'acost'a-i explica, pentru ce s'a intãrdiatu la noi construirea cãiloru ferate.

La cea d'in urma posta spre capitale, la Copaceni, principele Napoleone fu intimpinatu de M. Sa, Domnitorulu Romaniei, verulu principelui Napoleone, insocitu de dnulu Ministru de Resbelu. Intãlnirea celui-a, ce fu chiamatu de natiunea romana pentru a-i conduce destinãrile, si a celui care luptã atãtu timpu si cu atãtã staruintia pentru castigarea drepturiloru si, fu un'a d'in cele mai simpatiche, d'in cele mai cordiale. Unuluprimi pe aperatoriulu Romaniei cu iubire si recunoscintia, ca adevaratu represintante alu natiunii romane, celu-l-altu salutã pe Domnitorulu Romaniloru cu tote considerãrile, ce unu sufletu nobile acorda totu deuna, ori cãtu de susu ar' fi pusu in societate, suveranulu unei natiuni libere. De la Copaceni principele Napoleone se urcã in trasur'a domnesca, alature cu principele Carolu, si amenduoi, urmati de suit'a lor, plecara cu rapeditiune spre Bucuresci. In totu percursulu astei caletorie multime de sateni in hainele loru cele mai frumoase si portandu cunene si manuchie de flori, esisera, se intempine pe principele Napoleone.

La trei ore trecute principele Napoleone si cu Principele Carolu sosira la Campulu Libertãtii. Aci arangiarea era d'unu gustu si d'o frumusetia nemarginita. La intrarea in orasiu se radica unu arcu de trumfu maiestosu, inãltimea lui era de vr'o 11 1/2 stanjeni si d'asupr'a-i falfãia unu stindardu tricoloru romanu si cu marc'a capitalei, de noue coturi de lungime. Ca inscriptiune pe fris'a arcului stã scrisu: „Potintãlu protectore alu natiunei Romane, „Napoleone III.“ Pe ambele pãrti ale arcului era d'o parte marc'a Franciei, pãna cu multa maiestria, de cea-l-alta marc'a Romaniei. Corone de lauru erau pe ambele pãrti ale maretulu arcu. D'in colo de

candu imperatoriulu Teodosiu, a cedatu resaritulului sêu Arcadiu, éra apusulu lui Onoriu. De aici începându, acela-si corpu, acela-si imperiu de-sî dismembratu, nu sê se fia conservatu, ori ajutoratu imprimutatu, ci multu mai virtosu, scuturându ori entali pre Goti si pre huni de pre capulu lor, li-au datu buna pace sê surupe provinciile apusene, pana candu se sterse cu totulu si însu-si imperiulu (476). De aici imperiulu resaritenu sbiciuitu d'in afara de poporele inundatoric, d'in lontru se consunà prin factiuni politice si certe religiozitate; si numai arare ori se ivià câte unu momentu, câte o epoca mai stralucita, la cari vomu temporisà si noi putiemu in buna speranta, că o se ni imprimutâmu ce-va-si lumina in istoria nostra obscura.

Imperatulul Iustinianu, s'a nascutu in Dacia lui Iustinianu sub guvernarea lui; aproape de patru decenii (527 — 565) istoria romanilor formase o epoca înfloririi. — ca si odata republica grecilor sub timpulu de 40 ani a lui Pericle — pentru că Iustinianu a fostu mare in resboie, si intieptu in pace prin barbati sêi extraordinari, precum unu Belisariu, Harsete, Germanu si Tribonianu.

Bratiulu, si virtutea strabuna aceluor trei eroi a intratu ordele Bulgarilor, Antiloru, si a Slovanelor in Dunare si in Tracia; a stersu regatul Vandalicu din Africa, a nimicitu pre Goti in Italia; pre superbulu Chosore, rege alu Persiloru l'a alungatu in tera sa; Avariloru, cari acum (557) se aretara cãtã ora la marginile imperiului li-au insuflatu respectulu numelui romanu: astfelu s'a reincorporatu imperiului — de si pre tempu scurtu, Africa si Italia, in câtu Iustinianu s'a supranumitu cu dreptulu, titulele de: Alemanicu, Goticu, Anticu, Alanicu, Vandalicu, Africanu, invingatoriu, si pururea Augusta alu Romaniloru. (Vedi Proemion de confirmatione Institutionum Imp. Iustiniani.)

Faim'a inse eterna a numelui lui Iustinianu jace mai alesu in trofeele sale de pace. Elu ca unu barbatu erudit a conceputu si a executatu unu planu grandiosu de a redigè si sistemè toate legile romane cãtu de difuse in mai multi volumini componendu o comisiune de dicce jurisprudenti de specialitate sub diregera lui Tribonianu; acést'a colectiune — marginita in doue-spre-diece cârti, s'a numitu „Codicele Iustinianeu“, in scurtu s'a mai completatu cu patru cârti de elemente ale dreptului romanu, cunoscutu sub numirea „Institutiunile lui Iustinianu.“ — Mai apoi imperatulul, mandru in rezultatele sale satorice, secerate pre campulu dreptului romanu, a datu la inima, si adunendu o noua comisiune de 40 jurisconsulti, a redigiatu si legile vechie Magistrale, ori municipale cuprinse in vre-o 2000 de cârti — cunoscute adu sub numele „Pandecte“ sêu „Digeste“, mai in urma s'au culesu si legile aduse prin guvernulu lui Iustinianu sub numirea „Novele“.

La stanga, se facuse unu umbraru de verdetia impodobitu de flori, d'o frumusetia rara; buculu gustu si graciositate forme, rivalisau in elu cu frescheta verdetiei atunci chiaru pusa, si cu stralucirea floriloru. Pretutindeni initialele ilustre K. si C. Napoleone si Carolu, facute de verdetia si de flori se aretau pr'ntre valurile falniculu tricoloru Francescu si Romanu. De la arcu de a lungulu sioselui, pana sub delu langa riele dloru D. Bratianu si Bozianu, erau insirate in modu alternativu, la o mica departare unulu de altulu câte unu cartu inaltu, portandu superbe stindarde, tricolore francesu sêu romane de mai bine de siese coturi de lungi, si câte unu cartu mai micu, portandu fla-care marcele unui judeciu si d'asupra câte trei drapele tricolore, celu de la mediloca francesu si celu de pe delaturi romane. Ghirlande de verdetia, de flori si initialele principeloru erau arangiate pretutindeni c'o parte si c'unu gustu alesu. Veditu de de-asupra arcului de intrare, unde se potè lesne parveni printr'o scara interna, aceste valuri de verdetia de flori si de tricoloru erau in adeveru de unu aspectu feceriu, apoi intorcandu-si cine-va privirea acolo spre orasiu, vedeà o multime nenumerata si impodobita, ce se inainta spre Campulu Libertatii, spre a intimpinà pe protectorele ei iubitu; se audià unu sgomotu imensu produsu de mersulu trasureloru, de strigârile de veselia si de miscarea tumultoasa a unui multime atâtu de mare. Tote ferestrele caseiloru, pe unde aveà a trece ilustrulu ospe erau deschise si de pe ale atirtau covore bogate, ghirlande de flori si de verdetia, infasurate de tricoloru. Un'a d'in cele mai placute podobe ale acestei serbâri, donne frumose, gatite cu cele mai cochete si frosce toalete de serbatoru, atrageau privirile admirative ale oaselor mai putinu gingasii, pe la tote ferestrele si balconele; buchete bogate straluciau in manele lor, acceptandu pe acela câru erau destinate. Pe tote piatile si pe tote casele tricolorulu Francescu falciaia alaturi cu celu romanu si mar'a Francei erà alaturi cu mar'a Romaniei. De multi ani Ducrescii nu fusese atâtu de impodobiti. Nici odata atâta tricoloru nu entusiasmasse anim'a Romana.

La trei ore trecute, o lovitura de tunu anuncià sosirea augustulu ospe. Acést'a detunatura, ca printr'o putere magica, faci sê s'adune d'o data o multime nenumerata si compacta de poporu pe Campulu Libertatii, cu tote câ nimene nu

cari tote considerate in un'a constituiescu „Corpus juris civilis“; deci asiè Justianu a bine meritatu inscriptiunea de a supra numismatei sale: Jura et leges depravatas antea restitui.

Iustinianu puternicu in lupta, mare in pace, a mai bine meritatu si pentru republica crestina. Erà si unu lucru naturalu, cum câ tote poporele mari, geniulu loru aritectonicu si-lu sprima, si manifesteaza prin unu edificiu clasicu, câte o basilica, o academia, palatiu s. c. l. cari tote se considera ca si publice nationale comune. Opulu grandiosu intreprinsu d'in acestu respectu prin Constantinulu celu mare, considerandu timpurile grele, numai sub Iustinianu s'a consumatu. Acestu-a componendu tumulte escate in Constantinopole intre verdi si vineti, numai de câtu si-a datu tota sirguinta si dovedile unui domnitoriu raru in felulu sêu. Rom'a noua, care ereditase cu multe alte vitiuri de la mama sa, de la Rom'a antica, si spiritulu de certe si factiuni, a mai spelatu unu pecatu negru alu certeloru religioze; parintii si fiii se petara in sange civilu, cetatea se arse, 40 mii de cetatieni fura omoriti (532 d. Cr.) Retornandu leniscea, geniulu lui Iustinianu, ocrotitu de tari'a si credintia lui Belisariu, a aparutu pretotindenea binefacutori; ranele cetatieniloru se vindeca, manile, cari mai nainte se radicara spre preda, focu si nimicire, acum se misca a reconstrui dâdurile d'in desastru. Intre tote dâdurile reedificente a stralucitu biseric'a monumentale a santei Sofie — *Sophias*. — intieptiunea, dedicata prin Iustinianu in onorea lui Cristu, care o intieptiunea lui Ddieu, Parinte-lui. — S. Sofia cu cupola sa maiestatica, turnurile numeroze si maretic, e cu dreptulu pentru onorarea romanismulu in ceea lalta peninsula orientala a Europei. — de-sî asta-di, dorere, e prefacuta in moscheea otomana. De câtu Iustinianu a avutu si gustu internu; fruntariulu si deosebi altariulu s'a ornatu cu totu, ce a fostu mai pretiosu in lume, cu pietre scumpe, cu aur, si cu inscriptiunea: Ale tale ti-aducemu tie sierbii tei Iustinianu si Teodora s. c. l. Cruciatii apuseni mai târdiu, au pusu man'a pre mai multe pretioase a le resaritului, éra apoi osmanii si pana asta-di mai predomnescu. Iustinianu cu mandria pentru loculu sêu natalu, l'a radica si ornatu, ca mai multe alte cetâti, supra-numindu-lu „Prima Iustiniana.“ Pre episcopatulu loculu lu-radica la arci-episcopatu, supunendu-i pre toti mitropolitii si episcopii d'in ambele Dacie, Pannonia inferioara, Macedonia prima si Dardania.

In urma va sê infatisiamu si meritele cele mai mari a le lui Iustinianu pentru colonii italiice la ambele ripe a le Dunarei, intre trofeele belice a le imperatoriulu. Puseramu la rondulu antaiu infrenarea soiulu sarmaticu (bulgari si slavoni) la rîpele Istrului; si cu dreptulu, câ-ci prin aceste-a avantagie, ambele Dacie au luat la inima, celu putinu resuflarea cea d'in urma; e, pentru câ dupa Aurelianu nu mai dâmu de alti Constantini si Iustiniani, cu ace-

se accepta la o atâtu de grabnica sosire. Ar fi cu neptontia a ne incercà sê descriemu entusiasmulu, cu care fu salutat protectorele Romaniei: poporul transportatu, alerga dupa trasura domnesca, care inainta cu mare anevointia pr'ntre multime, facundu sê vibreze necontentitu aerulu de aclamari prelungite; florile d'in gingasiele mane ale domneloru plouiau de pe la tote ferestrel esu balconele la picioarele ospelui iubitu, si cu tote câ cea mai mare parte cadeau pealaturi, romaneu inca in de-ajunsu pentru a implè trasura, ce ducea pe ambii principii iubitu de poporu. Astu-felu pr'ntre o multime entusiasta, urmati de strigate prelungite, principii sosira la palatiulu domnescu. Deacolo principele Napoleone fu condusu in caret'a de mare gala a Curtii la ospelulu Hugue, unde esprimea dorint'a d'a se cobori, ca caletorindu incognito. Erà in adeveru de necreditu multimea, ce se vedeà atunci; de d'incolo de palatiulu domnescu pe distanta o enorma pana la campulu Libertatii, erà aproape omu langa omu si numai gratia activei, inteligentei si energicei priveghiari a politiei s'a potutu inlatura incurcaturele aproape neinlaturabile intr'o asemenea ocaziune.

Consiliulu comunei capitalei se duse in corpore spre a aduce ilustrulu ospe omagieile capitalei, si d. Corneliu Lapati, ca locotiitoriu de primariu, adresandu-se câtra A. S. Imperiale, rostì urmatoriele cuvinte:

„Monsignore!

„Interpretu alu poporulu capitalei, consiliulu comunulu este fericitu si mandru d'a presintà omagieile sale ospelui ilustru, a carui patria a fostu in totu-deuna o tiera de ospitalitate si de protectiune pentru fiii Romaniei.

„Francesu si Napoleone, nembru alu augustei familie imperiale de Francia si ruda pre iubitului Suveranu alu Romaniloru, protectore generosu si starutoriu alu causei nationalitatei romane, Alteti'a Vostra Imperiale are titluri imultite la amorea si la recunoscintia eterna a Romaniei.

„Sê fia daru binevenita Alteti'a Vostra Imperiale, pe acestu pamentu, care ti-datoreste in mare parte emanciparea sa, si unde fia care locotiitoriu cunosece, iubesc si veneza numele Principelui Napoleone.

„Sê traiesca Alteti'a Vostra Imperiale!

stu-a d'in urma se stinge pentru tote timpurile legatur'a nemidlocita politica a coloniloru romani cu mam'a Roma noua; — si cum luara la inima colonii nostri? asiè câ Iustinianu, ca si o data Constantinulu, au luat ce mai mare parte a Daciei lui Traianu d'in manile barbariloru, a renoitu si cuprinsu mai multe cetâti, precum: Lederata si Rociua (in Temisiana), Sucibida si Dafnea (in Romania), Turnulu lui Traianu langa curgerea Seretului in Istru si a renoitu forturile vechi a le Dunarei. Cu unu cuventu sub marele Iustinianu numele romanu, calcatu in picioare la apusu, a fostu de onore la resaritu; limb'a latina coplesita la occidentu de roiuulu varvariloru, si-a capetatu adapostu in colici lui Iustinianu, in legiure, adeca in vietia publica la orientu; eruditulu prof. Cristoforu Celariu in dissertatiunile sale academice „De fatiis linguae latinae“ infatisieza timpii lui Iustinianu, ca si timpii inlauririi culturai (limb'a si literatur'a latina) apusene, chiaru in sinulu resaritului la Constantinopolu.

Cum câ unu atare staliu alu inlauririi limbai latine gramaticale mai alesu in orientu a avutu influentia binefacutoria asupra culturai limbai vulgare romane a strabuniloru nostri d'in ambele Dacie, e unu lucru chiaru; dorere inse, câ dupa ce au surupatu varvarii imperiulu apusenu, Rom'a vechia si-au luat tuent'a la Rom'a noua, la resaritu. (Va urmà.)

Invitare.

Toti acei domni si frati, cari pana acum s'au insinuat de membri ai partitei nationale romane d'in comitatulu aradanu, precum si acci-a, cari de aci nainte voiescu a intrà in acést'a partita, — sunt poftiti Luni in 6. iuliu nou a. c. la 6 ore d. m. a se adunà in localitatea indatinata la Aradu, pentru constituirea finala a partitei.

Aradu, 27. iuniu nou, 1868.

Presidiulu comitetului provisoriu.

Noutati Straine.

ITALIA. Alocutiunea papei Piu IX. in consistoriulu secretu d'in 22 iuniu e urmatoria:

Reverindi frati!

Nici candu n'amu fi creditu, reverindi frati, câ dupa conventiunea, ce amu inchiaiatu nainte de 13 ani, spre bucuria toturoru celoru buni, cu imperatulul Austriei si regele apostolicu, vomu fi constrinsi, a deplange in dnu'a de asta-di vatemarile si apesarile cele grele, de cari e cercata si persecutata beseric'a, in imperat'a Austriei, prin omeni ostili in modu tristu. In 21 decemvre a. tr. alcea guvernulu austriacu a adusu o lege in adeveru nefanda, ca lege fundamentala de statu, care sê aiba valoare deplina in tote partile imperiului, si in cele curatu catolice. Prin legea acést'a se statorisce una libertate neconditii-

„Sê traiesca Francia!“

Principele respunde cu afabilitate, câ e forte miscatu de primirea atâtu de intusiasta, ce a gasitu in Romania si n'capitalea ei, si cu tote câ caletoresce incognito, primesco manifestarile, ce i face poporulu romanu, nu pentru person'a Sa, ci pentru Tiera ce, presinta, careia i va comunica espresiuena sentimenteloru manifestate aci.

Principele Napoleone prandì la palatiu, impreuna cu principele Carolu, cu P. S. S. Mitropolitulu, dnii ministrii si d. consule alu Francei.

Ser'a orasiulu stralucia de iluminarea cea mai splendida. Tote edificiele si piatile publice ardeau de focuri tricolore; lampione, lampe venetiane, transparente de totu felulu erau respandite pretutindeni, cu o imbielsugare si unu gustu neimputabile. Tote casele particulare de pe ulitiile principali erau asemone iluminate cu splendore. Multimea ce circula pe ulitie erà nenumerata. Pe la noue ore principele Napoleone, insocitu de principele Carolu si urmatu de suit'a sa, percursera in caretele curtii principalele strade ale capitalei, si pretutindeni unu strigatu imensu si intusiastu anuntia trecerea ospelui Romaniei. Dupa noue ore si jum. principele reintra la ospelu si indata o parte d'in armata cu mai multe musice esecutara o retragere so rogatiune de sera cu facile pe piata Teatrului d'in aintea ospelului Hugue. Pe la diec ore musicele incetara de a cantà si multimea, care cu cea mai mare anevointia potea circula, se retrase incetu incetu. Pe la mediulu noptii iluminarea inca nu se stinsese si prin ulitie totu mai era lume. Astu-felu se sfirsi asta mare si vesela serbare nationale, in care unu Napoleone, unu potericu protectore alu Romaniei, venea sê vedea cu proprii sêi ochi oper'a solitudinei si silinteloru sale.

Adi orasiulu este inca impodobitu, Principele a primitu visite pana la doue ore si apoi a plecatu spre a visita monastirile Cernic'a si Paserea. De sera va fi la Cotroceni o mare serata in onorea Principelui Napoleone. Gradina de la Cotroceni si tota siosera, ce conduce acolo, voru fi splendidu iluminate cu lampione, focuri de bengalu si focuri de artificie. Dupa serata Principele va pleca indata spre Constantinopole.

„Rom.“

nata a tuturor parerilor si proeductelor de presa, a credintei, conștiintei si a doctrinei, se dă cetățienilor de totu cultulu concediunea, sê infiinteză institute de invetiamentu si educatiune, tote societățile religioane se dechiara egale si recunoscute de statu. Inlata ce amu auditu spre dorerea nostra de acêsta lege, bucurosu amu fi inaliatu vocea nostra; totu-si urmandu patiintei, amu preferitu a tacè, sperandu că guvernulu austriacu va ascultă cu docilitate representatiunile juste ale reverindilor nostri frati, episcopi d'in Austria, voru primu consiliu mai sanetosu, si si-voru schimbă parerea. Inzedaru au fostu tote sperantele nostre. In 25 maiu acêla-si guvernulu aduse una lege, care oblega tote poporele acelu imperiu, si pre cele catolice, si demanda, că pruncii d'in casatoriile mestecate urmeza religiunea tata-sêu, daca sunt de genulu femeiescu, pruncii mai mici de siepte ani trebuie sê participeze la apostasi'a parintiloru de la credinti'a cea adeverata. Prin legea acêstă se denega tota poterea obligatoria aceloru promisiuni, cari le pretinde si le prescrie cu dreptu deplinu beseric'a catolica, mai nainte de ce se inchiaia una casatoria mestecata; apostasi'a de la religiunea catolica, ca si de la cea crestinesca, e dreptu civilu, autoritatea besericea asupr'a mormintelor e delaturata, si catoliciloru e impusu, sê immormenteze in cimenterie loru cadavrele ereticiloru, daca acêstă n'au cimenterie proprie. In aceea-si dî de 25 maiu, acêla-si guvernulu nu se sfi, a publică una lege matrimoniala, care desfiinteză totalminte legile aduse pre bas'a conventiunei nostre, amintite mai susu, si restitucesc legile vechie austriace, cari stau in contradicere eclatanta cu legea basericesca; asemenea se introduce casatori'a damnabila, asiè numita civila, si se impune pentru casulu acêla, candu diregatori'a besericesca aru refusă inchiarierea casatoriei d'in una cauza, care de poterea civila nu e recunoscuta ca valida si legala. Cu aceea-si lege totu acelu guvernu a desfiintiatu tota autoritatea si jurisdictiunea besericea in cause matrimoniale, pre cum si tribunalele matrimoniale. Asemenea a publicatu una lege despre scole, prin care se delatura tota influinti'a besericea, si se dispune, că conducerea suprema a afaceriloru de invetiamentu si educatiune, pre cum si inspectiunea si supraveghierea scoleloru, compete numai statului si numai instructiunea religioana in scolele poporale remane diferitelor diregatorie de cultu, mai departe se dispune, că fia-care societate religioana fâra diferentia pote infiintiă scole proprie pentru pruncii confesiunii sale, sub conditiunea, că si aceste scole sunt supuse inspectiunei statului si cârțile de invetiamentu se censuza prin diregatoriile civile, afara de acele cârți, cari sîerbescu pentru instructiunea religioana si se esamineza de diregatori'a besericesca.

Voi vedeti dara, reverindi frati, cătu de despretiutu si cătu de damnabile sunt acele legi abominabile aduse de guvernulu austriacu, cari vatema doctrina besericea catolice, drepturile ei, autoritatea si constitutiunea ei ddesca, pre cum si poterea scaunului nostru apostolicu, conventiunea nostra, ba insu-si dreptulu naturi. Conduși de grigea, ce ne-a impusu o Cristosu, domniulu nostru, pentru tote besericele, inaliatim vocea nostra apostolica in acêsta ilustra adunare a voastră si in poterea autorității nostre apostolice condamnăm legile, amintite, si preste totu, ca si in specie totu, ce s'a ordinaru, s'a dispusu si s'a facutu in aceste si in alte lucruri de guvernulu austriacu contr'a drepturiloru besericea; in poterea acelei autorități dechiarăm acele legi si consecintiele loru ca nevalide, pentru trecutu si viitoriu. Pre autorii acelor'a inse, mai vertosu acei-a, cari se falescu a fi catolici, si pre toti, cari aru cuteză a proieptă, a statu, a aprobă si esecută acele legi, i-admoniăm si i-provocăm, sê si-aduca a minte de censurele si pedepsele judetiale, cari conformu constitutiunii loru si decretelor conciliiloru ecumenice, cadu ipso facto pre acci-a, cari vatema drepturile besericea.

Intr' aceea poftimu d'in tota inim'a fericire in domniulu, si contribuimu lauda meritata reverindilor nostri frati, arceiepiscopiloru si episcopiloru Austriei, cari cu poterea episcopala n'au incetatu, a aperă fâra frica in scrisu si cu cuventulu, caus'a besericea si conventiunea nostra amintita mai susu, si n'au incetatu a avisă turma la detorinti'a ei. Dorimu, ca reverindii nostri frati, arceiepiscopii si episcopii d'in Ungari'a, sê si-dee tota ostentă, a servi cu zelulu viu drepturile besericea, si a aperă acea conventiune.

Inre aceste triste tempuri, nu vomu incetă reverindi frati, a rogă pre ddiu in submisiunea inimei nostre cu zelulu ferbinte, sê nimicesca cu tari'a sa a totu-potinte tote atacurile infame ale inimiciloru sêi si ai santei sale beserice, sê oprime staruintiele loru neddieesci, sê respinga asaltulu loru, si in indurarea sa sê-i readuca la calea dreptății si a mantuirei.

FRANCA. In Franci'a atentiunea publica este mai virtosu ocupata de alegerile noue. Diurnalulu

semi-oficiale „Patrie“ anuncia, că prefectii departementelor voru merge in dîele prime a le luni venitorie la Parisu pentru a primi informatiuni de la ministeriulu internelor a supr'a tientei loru la alegerile urmatorie. Numerulu antăiu alu diurnalului de septemana, „Électeur“, fû confiscatu indata la apărerea lui si improcesuatu. Acestu diurnalulu fû fundatu prin Jules Favre, Hénon si Ricard pentru a dă alegeriloru una directiune liberala si, mai cu seama, pentru a paraliză actiunea foiei oficiale, „Moniteur des Communes.“ Foi'a confiscata, manecandu d'in acestu spiritulu, se ocupa in mai mare parte de afaceri electorale; limb'a i este moderata si poporale. „Ilele simple sunt — dîce articolulu d'in frunte — cari triumfeza. Ideele triumfatorie sunt in anulu 1789 desfiintiarea privilegiiloru, in 1830 validarea chartei, si in 1848 reform'a electorale. Aceea ce trebuie sê triumfeze in 1868 este: independenti'a sufragiului universale; aceea ce trebuie sê perate este: candidatura oficiala.“

— „France“ anuncia, că guvernulu prusescu a pretinsu a se luă mesure aspre in Parisu contr'a emigrantiloru anoverani. D'in faptululu acestu-a, daca se va constată, potu sê urmeze incurcature. Acesti emigranti anoverani sunt membri ai „legiunei Wolf“-iane, sustienuta prin curtea de Hietzing; e cunoscutu, că acêsta legiune nu are altu scopu decătu a fi intrebuintata in unu resbelu contr'a Prussiei.

Varietăți.

** (Unu apelu cătra pre-onor. Domni deputati romani d'in Ungari'a.) Amu cetitu in jurnalele magiare si germane despre primirea principelui Napoleonu in Bud'a-Pest'a, precum si despre infățisirea tuturor corporatiuniloru la Alteti'a Sa. De-si nu potemu avè indoieala că deputatii nostri d'in Ungari'a inca s'au infățisiatu, — dar' dupa ce nu amu avutu onorea a potè ceti ce-va in jurnalele nostre despre acestu actu importante, ne rogăm, sê binevoiti a ne insciintiă si pre noi priu organulu nostru nationalu, „Federatione“, (despre primirea Altetiei Sale d'in partea Dvostre, că-ci ne intereseza forte pre toti. Primiti, etc. Babeni (in Selagiu), lun'a lui iuniu 1868. Teodoru Ardeleanu, Vasiliu Popa, Timofia Bobu, proprietari plugari.

** (S'au aflatu originea Romaniloru.) Unu profesor de dreptu i succese, in man'a Romaniloru, ce se credu a fi de origine romana, a demunstră, că Romanii d'in Transilvani'a sunt evrei Si ore cum? Eca asiè. Dupa ce Romanii cucerira Dacia, ei adusera, „ex toto orbe romano“ evrei, pentru a exploata prin ei, cari se pricepeau bine la acestu felulu de lucruri, abondantele mine si saline ale Daciei. D'in acesti evrei deci, cari in urma se mai amestecara si cu alte se minte, se nascura Romanii de asta-di, ce dovedesce impregiurarea, că pana in diu'a de asta-di, Romanii de pe langa mine si saline, le numescu pre acestea, „Cetatea jidovului.“ Se pote ore o deductiune mai logica si mai geniala? (Lu-recumendăm in atentiunea Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu; că-ci, dupa cum se vede, acestu dnu ar' fi demnu colegu alu renumitulu filo-romanu, Finály d'in Clusiu. Red)

** (Dlu B. P. Hajdêu), destinsulu literatoru romanu si membru alu camerei Romaniei libere sosti asta-di in Pest'a.

** (Credibilitatea tribunalor magiare in strainetate.) In Münchenu decurge tocmă acum procesulu contr'a contelui Chorinsky, care a pusu in lucrare asasinarea femeiei salo prin amant'a sa Juli'a Ebergényi. La pertratara finala s'au conchiamatu o multime de martori, d'entre cari inse numai vr'o 30 s'au prezentatu in persona, fasiunile celoralti martori, depuse nainte tribunaleloru loru domiciale, s'au tramesu in scrisu la Münchenu. Intre cesti d'in urma se afla si unu baronu Lo-Presti d'in giurulu Pojunului; candu eră sê se cetesca fasiunea acestu-a, aperiatorulu incriminatulu Chorinsky protestă contr'a validității acestei fasiuni, pentru că Ungari'a in privinti'a institutiuniloru sale de jurisdictiune nu stă pre nivoululu tempulu actualu.

** (Presiedintii tribunalor urbanali d'in Transilvani'a) denumiti prin Maiestatea Sa in 15 a. l. c. in urm'a propusețiunei d. ministru alu justitiei mag., Balt. Horváth, sunt urmatorii: Ludovicu Lészay la tribunalulu urb d'in Clusiu; Adalbertu Filep, la celu d'in Muresiu Osiorheiu; Ludov. Nagy, la celu d'in Székely-Udvarhely; Iosifu Donát, la celu d'in Sepsz-György; Iosifu Keul, la celu d'in Fagarasiu; Carolu Pogány de Klopotiva, la celu d'in Dev'a; Demetriu Boer, la celu d'in Aiudulu-Mare; si Georgiu László, la celu d'in Desiu.

** (Hymen). D. Leontinu Popu, asesoru la tribunalulu cottense alu Clusiuului, cu gratios'a dsiora, Catarin'a Filep, si-au serbatu cununi'a in 28 iuniu st. n. Noi inca adaugemu d'in partea nostra felicitările cele mai sincere.

** (Multiunita publica.) Societatea de lectura a junim studiose d'in Blasiu se afla in placut'a pusetiune a aduce multiunita publica stimabileloru redactiuni a diurnalorulu; „Chivulu“, „Federatione“, „Transilvani'a“, „Concordiulu“, „Albin'a“, „Amvonulu“ si „Magazinulu Pedagogicu“; „Romanulu“, „Trompet'a Carpatiloru“, „Perseveranti'a“, „Convorbiri Litorarie“, „Reform'a“ si „Timpulu“ — cari tramitades gratis diurnalele, ce redigu, ajutara multu junimea stude sa intru progresare pre calea literaria. (Ne rogăm sê se publice in tote diurnalele romane). B. U. notariu se.

** (Venatu de diurnalisti.) Redactorulu diurnalulu „Politik“ aveă sê asisteze in 26 iuniu la una pertratara contr'a foiei sale; inca in sal'a tribunalului primi citatiune pentru alta pertratara finala in 6 iuliu; dupa a mediatiune află in pusetiunea placuta, de a primi doue concluse de satisfiune, intarite de tribunalulu superioru, pentru crim'a turbării pãcii publice, si inregistră totu in acea dî condamnarea pentru unu delictu.

Acum credemu, că nu mai are nime a se plange, că pertratariulu statului nu desvolta destula „energia“ in persecutiunea diurnalisticii. — In contr'a foiei „Hum. Listy“ s'a inceput investigatiunea criminala pentru conturbarea pãcii publice, crima, pre cum sustiene procuratorulu statului, o comisiune mai putienu, de cătu siese articli ai acelu-a-si numeru. — Doua pertratara finala contr'a foiei „Politik“ se va tieci in iuliu, a trei'a in 13 iuliu. — Diariulu „Hlas“ inca e incetatu pentru conturbarea pãcii publice. — „Pokrok“ s'au confiscatu in patru dîle de trei ori; numerulu d'in diurnalulu publica in fruntea diurnalului decisiunea tribunalului despre confiscatiune, insofita de urmatoriile motive: Diariulu „Hlas“ rod. „Pokrok“ publica unu articlu, care trateza despre conturbarea maiestății sale, adrosate cătra organele tribunaleloru privire la pres'a boema. Despre decorarea primariulu maiestatea sa, articolulu susu citatu serie in modu batjocuros urmatoriile: „Deca considerăm, că pre primariulu statulu afara de celealte patime ale pusetiunei sale publice, mai apesa si coron'a de feru, atunci nu ne mirăm, că presulu de impacatiune se decide nainte pertratărilor. Decoratiune cu orduri nu e neci decătu batatoria la ochi; Dr. Klauzner va face cu acêsta decoratiune aceea, ce au facutu colegii d'ei pusetiunea nostra nationala si politica nu e atinsa prin acêsta decoratiune, despre acêst'a ne garanteza disciplin'a nostra nationala. D'in cuvintele imperatului despre diurnalistica se vede, că ministeriulu nu-si dă multa ostentă, pentru a explică la publicu nitoriulu relatiuniloru nostre, de cum-va nu voim a pune, că cuvintele atribuite imperatului, că ur'a provenit d'in procesele de presa, si oprimerea a tota libertatea de pre capulu ministriloru. Noi ne castigăm cele mai mari merite pentru libertate, candu demascăm absolutismulu viciu constitutiunulu, cu care manipulat, ca candu n'ati abdicat elu in viet'a voastră.“

Sciri electrice.

Vien'a, 27 iuniu. Wien. Ztg. de asta-di publica bugetulu santiunatu, legea despre urcarea d'ei pentru a. 1868, legile despre emisiunea titluriloru noue de detorie in loculu aceloru titluri a detoriloru de statu, care se voru solvi acum, legea despre creditarea dărei de consumu de la vinarsu, berea, zaharu, si in fine ordinatiunea ministeriala despre esecutarea legiloru matrimoniale. Dispensarea de la annunciarea casatoriei si de la impedecamintele matrimoniale se dă in man'a diregatoriiloru politice si se reguleza manipalarea registrelor casatoriei civile.

Constantinopolea, 27 iuniu. Principulu Napoleonu a sositu asta-di aici.

Minchenu, 27 iuniu. In procesulu contelui Chorinsky s'au propusu juratiloru trei intrebări: vinovatu e inculpatulu, că a participat la asasinatu prin atitiare; vinovatu e, că a participat prin favorisare; si pote-i-se impută crim'a. La atiti'a si a trei'a intrebare juratii au respunsu negativu, la a dou'a afirmativu. Procuratorulu statulu propune inchisore pre vietia in cas'a disciplinarii aperiatorulu propune inchisore pre 8 ani in celulu — Tribunalulu enuncia sentiinti'a, prin care inculpatulu e condamnatu la inchisore pre 20 ani in celulu disciplinaria a unei cetăți, si la rebunificarea apselor.

Prag'a, 27 iuniu. In procesulu contr'a dnu lui „Politik“ pentru vatemarea onorei ministrulu Plener, redactorulu e condamnatu la inchisore de siepte lune, tipografulu la arestu de patru septemane si 250 fl. perdere d'in cautiune.

Minchenu, 29 iuniu. Aperiatorulu contelui Chorinsky a apelatu contr'a mesurii de pedepsa.

Belgradu, 29 iuniu. Asta-di la siese ore a impuscatu capitanulu Marzailovits; condamnatu fumă pana in momentulu d'in urma.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.